
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

УДК 657:005.921

Руслан Феоктистович БРУХАНСЬКИЙ

кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри обліку і правового забезпечення агропромислового виробництва,
Тернопільський національний економічний університет
вул. Львівська, 11, м. Тернопіль, 46020, Україна
E-mail: brukhanskyu@mail.ru
Телефон: +380352475079

ПРИЧИНИ НЕОБХІДНОСТІ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЧНО ОРІЄНТОВАНОЇ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Бруханський, Р. Ф. Причини необхідності розробки стратегічно орієнтованої системи бухгалтерського обліку [Текст] / Руслан Феоктистович Бруханський // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2014. – Том 16. – № 2. – С. 210-217. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Вступ. Сучасні умови ведення бізнесу та нові вимоги управління потребують новітніх моделей обліково-інформаційного забезпечення менеджменту, що зумовлює необхідність розробки стратегічно орієнтованих систем обліку. Логічною передумовою констатації прийнятності стратегічного обліку для підприємств України повинен стати аналіз причин доцільності розробки обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління з метою конкретизації вимог, які висуваються менеджментом підприємства до побудови стратегічно орієнтованої системи обліку.

Мета. Моніторинг причин необхідності розробки стратегічно орієнтованої системи бухгалтерського обліку для формулювання адекватних передумов побудови системи обліково-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту.

Результати. Проведений моніторинг і узагальнення причин необхідності побудови системи стратегічного обліку дозволяє констатувати, що в якості передумов його становлення виступають як зовнішні фактори (загальноекономічні) – зміна параметрів функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання, так і внутрішні (безпосередньо облікові): побудова комплексної управлінської інформаційної системи (про внутрішнє і зовнішнє середовище) для прийняття стратегічних управлінських рішень; посилення значення і ролі управлінського обліку як складової управлінської інформаційної системи підприємства; необхідність формування облікових показників про майбутнє підприємства; доцільність формування системи управління вартістю на основі стратегічно орієнтованої системи обліку. На основі проведеного аналізу причин необхідності побудови системи стратегічно орієнтованого бухгалтерського обліку обґрунтовано сервісну функцію обліку як практичної діяльності.

Ключові слова: облікове забезпечення системи стратегічного управління; стратегічно орієнтована система обліку; стратегічний менеджмент.

Руслан Феоктистович БРУХАНСЬКИЙ

ПРИЧИНЫ НЕОБХОДИМОСТИ РАЗРАБОТКИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ОРИЕНТИРОВАННОЙ СИСТЕМЫ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА

Аннотация

Вступление. Современные условия ведения бизнеса и новые требования управления требуют использования новейших моделей учетно-информационного обеспечения менеджмента, который предопределяет необходимость разработки стратегически ориентированных систем учета. Логической предпосылкой констатации приемлемости стратегического учета для предприятий Украины должен

© Руслан Феоктистович Бруханський, 2014

стать анализ существующих причин целесообразности разработки учетно-аналитического обеспечения стратегического управления с целью конкретизации требований, которые выдвигаются менеджментом предприятия к построению стратегически ориентированной системы учета.

Цель. Мониторинг причин необходимости разработки стратегически ориентированной системы бухгалтерского учета для формулировки адекватных предпосылок построения системы учетно-аналитического обеспечения стратегического менеджмента.

Результаты. Проведенный мониторинг и обобщение причин необходимости построения системы стратегического учета позволяют констатировать, что в качестве предпосылок его становления выступают как внешние факторы (общеэкономические) – изменение параметров функционирования предприятий в современных условиях ведения хозяйства, так и внутренние (непосредственно учетные): построение комплексной управленческой информационной системы (о внутренней и внешней среде) для принятия стратегических управленческих решений; усиление значения и роли управленческого учета как составной управленческой информационной системы предприятия; необходимость формирования учетных показателей о будущем предприятия; целесообразность формирования системы управления стоимостью на основе стратегически ориентированной системы учета. На основе проведенного анализа причин необходимости построения системы стратегически ориентированного бухгалтерского учета обоснована сервисная функция учета как практической деятельности.

Ключевые слова: учетное обеспечение системы стратегического управления; стратегически ориентированная система учета; стратегический менеджмент.

Ruslan Feoktystovych BRUKHANSKYI

PhD in Economics,
Associate Professor,
Head of Department of Accounting and Legal Support of Agricultural Production
Ternopil National Economic University
Lvivska str., 11, Ternopil, 46020, Ukraine
E-mail: brukhanskyi@mail.ru
Phone: +380352475079

REASONS OF DEVELOPMENT OF STRATEGICALLY-ORIENTED SYSTEM OF ACCOUNTING

Abstract

Introduction. Current business conditions and new management requirements demand the latest models of accounting and information management support, which causes the need for development of strategically-oriented accounting systems. Logical precondition for a statement of eligibility of strategic account for enterprises of Ukraine should become the analysis of the causes of the feasibility of development of accounting and analytical support of the strategic management in order to specify the requirements which are formulated by management of the company up to construction of a strategically-oriented accounting system.

Purpose. Monitoring of reasons of the necessity of the development of strategically-oriented accounting system for formulation of the adequate preconditions to build a system of accounting and analytical support for strategic management.

Results. Monitoring and generalization of the reasons of the necessity of construction of a system of strategic accounting allow to state that external factors (General) - change of parameters of the enterprise in the modern business environment and internal (direct accounts): construction of a comprehensive management information system (on internal and external environment) to make strategic management decisions; enhance of the value and role of management accounting as a part of the management information system; feasibility of forming a system of cost management based on strategically-oriented accounting system are the preconditions for its emergence. The service function of accounting as a practical activity is grounded on the basis of analysis of the reasons of a necessity of construction of strategically-oriented accounting system.

Keywords: accounting software system of strategic management; strategically oriented accounting system; strategic management

JEL classification: M410, M490

Вступ

Для визначення бажаного стану стратегічного обліку для підприємств України передусім слід проаналізувати причини необхідності побудови системи стратегічно орієнтованої системи обліку. Під стратегічно орієнтованою системою обліку розуміється загальне визначення розроблених дослідниками підходів до побудови системи (підсистеми) обліку, що забезпечує генерування та передачу транспарентної і релевантної інформації для забезпечення виконання таких процесів, як сканування середовища, формулювання стратегії, її впровадження, оцінювання і контроль. При цьому, такі системи можуть забезпечувати як одночасний інформаційний супровід усіх описаних вище процесів, так і окремих з них.

Значна кількість вітчизняних і зарубіжних дослідників (І. М. Богатая, М. В. Болдуєв, С. Ф. Голов, Т. О. Графова, А. А. Пилипенко, М. С. Пушкар та інші) наголошують на необхідності розробки і побудови та пропонують авторські варіанти практичної реалізації стратегічно орієнтованих систем обліку. Проте не завжди ними вказуються причини необхідності розробки, що не дозволяє їх враховувати під час удосконалення обліково-аналітичного забезпечення системи стратегічного менеджменту підприємства.

Вчені неодноразово звертали увагу на актуальність побудови обліково-аналітичного забезпечення процесу прийняття стратегічних рішень, однак не наводять конкретні причини, чому саме система обліку повинна бути покладена в основі такого забезпечення і чи існує реальна потреба у ньому на підприємствах. Тому вважаємо актуальним провести аналіз причин необхідності розробки обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління з метою конкретизації вимог, які висувуються менеджментом підприємства до побудови стратегічно орієнтованої системи обліку.

Питанням удосконалення обліково-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту присвячені праці таких вітчизняних і зарубіжних науковців: І. М. Богатої, М. В. Болдуєва, Б. І. Валуєва, В. Говіндараджана, С. Ф. Голова, З. В. Гуцайлюка, В. А. Залевського, В. Е. Керімова, І. І. Криштопи, Г. Є. Крохичевої, В. І. Кузя, С. Ф. Легенчука, А. А. Пилипенка, Ю. М. Потаніної, М. С. Пушкаря, Б. Райана, С. П. Суворової, К. Уорда, І. І. Хахонової, А. В. Шайкана, Дж. Шанка та ін.

Мета статті

Основною метою статті є виявлення причин необхідності розробки стратегічно орієнтованої системи бухгалтерського обліку, що дозволить сформулювати адекватні передумови для побудови системи обліково-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту.

Виклад основного матеріалу дослідження

На сьогодні можна виокремити наступні загальні групи причин необхідності побудови системи стратегічного обліку на підприємстві:

І. Загальноекономічного характеру:

1. Зміна параметрів функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання. Система бухгалтерського обліку є інформаційною моделлю системи підприємства, яка за допомогою відповідного методологічного інструментарію дозволяє ідентифікувати і обробляти дані про факти господарського життя та генерувати і подавати інформацію про них користувачам за допомогою різних видів і форматів бухгалтерської звітності. Зі зміною умов функціонування підприємств, їх структури, набору ресурсів, які знаходяться у використанні менеджменту, зміною моделей і методів прийняття управлінських рішень повинна бути належним чином удосконалена й облікова система, щоб відповідати зростаючим інформаційним потребам внутрішніх і зовнішніх користувачів облікової інформації. Відповідно, облікова система є забезпечувальною інформаційною підсистемою системи управління підприємством, подальший розвиток якої безпосередньо залежить від зміни сутності та різного виду умов функціонування підприємства.

Існують дві основні групи економічних трансформацій, які зумовили необхідність розробки системи облікового забезпечення стратегічного менеджменту.

По-перше, це перехід від соціалістичної планової економіки до ринкової. Як зазначає Т. Г. Камінська, з переходом до ринкової економіки проходять якісні зміни в системі економічних відносин, а саме: змінюються форми власності, економічні відносини, розвиваються інноваційні процеси, відбувається переорієнтація підприємств з оперативних цілей на стратегічні. У зв'язку з цим ставляться задачі, які вимагають формування обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовою діяльністю, адекватного новим умовам [3, с. 15]. З появою нових ринкових умов господарювання з'являється потреба в розробці системи належного обліково-аналітичного супроводу реалізації стратегічних цілей підприємств.

По-друге, це глобалізація світової економіки та вияви її наслідків, що здійснили значний вплив на розвиток облікової практики підприємств та систему її регулювання у країнах і у світі загалом. Так глобалізація й інтернаціоналізація економічних відносин, поява значної кількості ризиків у господарській діяльності, виникнення явища гіперконкуренції, підвищення рівня волатильності

фінансових та товарних ринків зумовили необхідність побудови на підприємствах системи стратегічного управління, для ефективного функціонування якої необхідною є побудова стратегічно орієнтованої системи бухгалтерського обліку.

Дослідження ролі, завдань, особливостей і напрямів побудови системи стратегічно орієнтованого обліку на сьогодні є надзвичайно актуальним, що підтверджується узагальненням підходів дослідників, які розглядали фактори, що визначають необхідність розробки обліково-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту (табл. 1).

Таблиця 1. Фактори, що зумовлюють необхідність розробки обліково-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту

Автори	Фактори, що зумовлюють необхідність розробки обліково-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту				
	Невизначеність і ризику	Динамізм зовнішнього середовища	Зростання конкуренції	Поява кризових явищ в економіці	Інформаційна та інноваційна революція
Крохічева Г. Є. [5, с. 3]	+	+	+	+	+
Криштопа І. І. [4, с. 231]	-	+	-	-	+
Лесняк В. В. [6, с. 218]	+	+	+	+	-
Мошковська О. А. [8, с. 157]	+	+	-	-	-
Скорєв М. М. [10]	+	+	-	-	-
Сторожук Т. М. [11, с. 11-12]	+	-	-	-	-

У результаті глобалізації світової економіки відбувається зміна умов функціонування, що зумовлює необхідність адаптації їх управлінських систем, зокрема, з'являється потреба в запровадженні системи стратегічного менеджменту та її обліково-аналітичного забезпечення. Основними економічними факторами, що зумовлюють необхідність розробки стратегічно орієнтованої системи обліку на підприємствах, є наростання невизначеності, поява значної кількості ризиків та динамічність зовнішнього середовища. Для підвищення ефективності функціонування підприємств за таких умов слід удосконалити сучасний підхід до побудови обліково-аналітичних систем шляхом внесення до його складу нових об'єктів та розширення його часової орієнтації в бік надання облікової інформації прогностного та стратегічного характеру.

II. Облікового характеру:

2. Побудова комплексної управлінської інформаційної системи (про внутрішнє і зовнішнє середовище) для прийняття стратегічних управлінських рішень. Для забезпечення ефективного функціонування підприємства в сучасних умовах господарювання, що характеризуються зростанням ролі інтелектуальних та інноваційних ресурсів, загостренням конкурентної боротьби та зростанням впливу зовнішнього середовища, необхідним є впровадження управлінських систем, які передбачають збір та аналіз даних про внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства, що дозволяє встановити стратегічні цілі та оцінювати і управляти діяльністю підприємства щодо їх досягнення на основі оптимального використання наявних ресурсів за відповідного рівня розвитку зовнішнього середовища (із встановленим рівнем ризику та невизначеності).

Це пов'язано з тим, що для забезпечення стабільного розвитку бізнесу в процесі прийняття стратегічних рішень недостатньо обмежуватися лише класичною обліковою інформацією, необхідно здійснювати постійний моніторинг переваг і проблем порівняно з конкурентами в зовнішньому середовищі. Таке зіставлення дозволить обґрунтувати тенденції та визначити причини динамічних змін обсягів реалізації, грошових потоків, прибутку, в результаті сприятиме оптимізації процесу прийняття більш ефективних стратегічних рішень у межах системи обліку витрат підприємства.

Система інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту підприємства повинна орієнтуватись на пріоритетне використання інформації про зовнішню сферу діяльності підприємства, оскільки в сучасних мінливих умовах господарювання традиційні системи збору і обробки облікової інформації є непристосованими до відстеження і прогнозування кризових тенденцій бізнесу, вони здебільшого зорієнтовані на стабільні зовнішні умови діяльності.

Саме система стратегічного обліку як конгломерат інструментів фінансового та управлінського обліку, яка має стратегічну орієнтацію, на сучасному етапі розвитку економічних відносин, що характеризуються нестабільним ринковим середовищем, виступає єдиною ланкою в інформаційному просторі підприємства, що дозволяє інтегрувати бухгалтерську інформацію з даними про зовнішнє середовище та інформацією прогностного характеру. Лише за таких умов облікова система зі своїм методологічним інструментарієм може бути повноцінно впроваджена до складу процесу стратегічного

управління. Інформація, що створюватиметься системою стратегічного обліку, виступатиме інформаційною основою для формування та реалізації стратегії підприємств.

Основною відмінністю новоствореної стратегічної управлінської системи є широке застосування інструментів для аналізу та управління зовнішнім середовищем за допомогою використання стратегічного обліку. На думку І. І. Криштопи, одним із недоліків системи бухгалтерського обліку є надмірна концентрація на факторах внутрішнього середовища підприємства та відсутність або несистематичність проведення аналізу факторів зовнішнього [4, с. 236]. Саме ці недоліки і повинна подолати система стратегічного обліку як елемент стратегічної управлінської системи.

Система стратегічного обліку як засіб інформаційного супроводу менеджменту має забезпечити адаптацію управлінців до змін, що відбуваються в зовнішньому середовищі підприємства, забезпечити ідентифікацію критичних ситуацій, основних можливостей і загроз та загалом виступати інструментом підтримання економічної безпеки та забезпечення стійкого розвитку підприємства в динамічних ринкових умовах. Як зазначають з цього приводу О. Л. Казора та О. В. Іванєєва, для визначення та реалізації стратегії поведінки організації керівництво повинно мати поглиблене уявлення про зовнішнє середовище, тенденції його розвитку і місце, яке займає в ньому організація. Це дозволить розкрити загрози і можливості, які суб'єкт господарювання повинен урахувати при визначенні своїх цілей і способів їх досягнення. У зв'язку з цим стратегічний управлінський облік використовує як методи і прийоми поточного обліку, так і більшою мірою економіко-математичні моделі, методи прогнозування та дисконтування [2, с. 110]. Таким чином, система стратегічного обліку повинна бути побудована на основі такого використання методологічного інструментарію, що дозволить ідентифікувати і параметризувати об'єкти зовнішнього середовища та обробляти і представляти інформацію про них користувачам для прийняття стратегічних управлінських рішень.

3. Посилення значення і ролі управлінського обліку як складової управлінської інформаційної системи підприємства. Окрема група дослідників (В. Б. Моссаковський [7, с. 210], І. І. Хахонова, Н. Н. Хахонова [13, с. 720]), розглядаючи стратегічний облік як один із видів управлінського обліку, наголошують, що основною причиною виникнення стратегічного обліку є необхідність забезпечення відповідності системи управлінського обліку новій моделі стратегічного менеджменту. Як зазначає з цього приводу Д. Л. Савенков, перехід від управлінського аналізу витрат до стратегічного управління затратами є основним завданням на майбутнє. Успіх такого переходу сприятиме посиленню ролі управлінського обліку. Оцінка ж системи обліку буде відбуватися за її впливом на реалізацію розробленої стратегії [9, с. 30].

З позиції представників такого підходу зміна тактичної концепції управління затратами на стратегічно орієнтовану передбачає необхідність адекватного удосконалення системи управлінського обліку, впровадження до його складу нових методів, що надаватимуть необхідну інформацію для прийняття стратегічних управлінських рішень. Представники такої точки зору Дж. К. Шанк та В. Говіндараджан [14, с. 3] зазначають, що застосування нових методів стратегічного управління затратами (аналізу ланцюжка цінностей, аналізу стратегічного позиціонування, аналізу затратовірних факторів) революційно перетворює систему обліку та загальну практику управління підприємствами.

У такому випадку концепція стратегічного управління затратами виступає орієнтиром для вдосконалення системи стратегічного управлінського обліку підприємств, що повинен розглядатись як інструмент інформаційного забезпечення конкурентоспроможності підприємства, і містити у своєму складі оцінку наявних зв'язків у системі стратегічного управління, конкурентних переваг та факторів зовнішнього середовища, які впливають на ці переваги.

4. Необхідність формування облікових показників про майбутнє підприємства. Сучасна система обліково-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту підприємств, використовуючи в основному наявну інформацію фінансового і управлінського обліку, повинна розглядати таку інформацію під дещо іншим кутом сприйняття, ніж це прийнято за традиційними ретроспективними підходами до побудови облікових систем.

Менеджмент сучасного підприємства не зацікавлений у громіздкому масиві всеохопної облікової інформації, яка характеризується здебільшого ретроспективним змістом. Така інформація свідчить про наростання явища ентропії облікової системи, що передбачає наближення до стану невизначеності з боку користувачів облікової інформації в процесі прийняття управлінських рішень. Точна, детальна інформація про минулі результати діяльності не задовольняє повною мірою зростаючі вимоги менеджменту та не дозволяє створити належні передумови для підвищення рівня його ефективності.

Сьогодні на практиці виникла проблема невідповідності запитів внутрішніх і зовнішніх користувачів та змісту показників бухгалтерської звітності, що надається їм для прийняття рішень. Користувачам, окрім ретроспективної облікової інформації, також потрібна інформація прогнозного та імовірнісного характеру, яка б дозволила виявити тенденції функціонування підприємства та сформулювати бачення у вкладників капіталу щодо перспектив здійснення інвестицій, надання в користування позикових коштів тощо. Як зазначає Е. Харламова, інвестора як зовнішнього користувача фінансової звітності більше

турбує питання ефективності діяльності та фінансової стабільності в майбутньому періоді, у якому працюватимуть його вкладені кошти, а не те, що було до його вкладень. А сьогоднішній облік може дати лише картину минулого і жодним чином не майбутнього. Отже, затребуваність прогнозно-облікової інформації буде збільшуватися [12, с. 15]. І хоча автор наголошує на недоцільності обліку в сучасних умовах майбутніх господарських операцій та їх результатів, на нашу думку, одним із шляхів вирішення проблеми “ретроспективності” бухгалтерського обліку, яку виокремлює ціла група дослідників (наприклад, І. І. Криштопа [4, с. 231]), є формування прогнозно-облікової інформації в межах облікової системи підприємства, зокрема, на основі використання інструментів стратегічного обліку.

Використання в обліковій системі інформації прогнозного (імовірнісного) характеру передбачає не лише формування прогнозно-фінансової звітності для внутрішніх і зовнішніх користувачів (акціонерів, інвесторів, рейтингових агентств тощо), одержаної шляхом застосування методик, подібних до оцінки інвестиційних проектів. Прогнозна інформація також має формуватись і шляхом використання неконсервативних методів обліку, які побудовані на основі врахування імовірнісних показників. Тобто відповідною точкою прогнозування облікових показників має виступати не відповідний показник попереднього періоду, а порядок облікового відображення господарських операцій, на основі яких сформовано цей показник.

5. Необхідність формування системи управління вартістю на основі стратегічно орієнтованої системи обліку. Представники цього підходу вважають, що чинна модель побудови обліково-аналітичних систем, що використовується на більшості вітчизняних і зарубіжних підприємств, не відповідає потребам менеджменту. Як з цього приводу стверджує проф. І. М. Богатая, оцінка вартості підприємства на певну дату є статичною, вона не відображає її стан у теперішній момент, не дозволяє прослідкувати створення вартості в процесі використання і управління власністю [1, с. 113]. Відповідно, облікова інформація, що наводиться в оприлюднюваній звітності, повністю не відображає вартості підприємства внаслідок специфіки облікового інструментарію, на основі якого формуються показники бухгалтерської звітності.

Звітна інформація складається з відставанням від поточної ситуації, інформація про яку необхідна для ефективного управління факторами генерування та руйнування вартості підприємства. Одним з шляхів вирішення цієї проблеми є розробка і впровадження системи стратегічного обліку, яка відображає і надає інформацію менеджменту не лише про стандартні облікові об'єкти (основні засоби, виробничі запаси тощо), а про всі фактори, що впливають на створення і руйнування вартості підприємства (наприклад, інтелектуальний та екологічний капітал) у режимі реального часу, що дозволяє приймати ефективні стратегічні рішення.

Таким чином, система стратегічного обліку розглядається окремими вченими як інструмент інформаційного забезпечення управління вартістю підприємства, що дозволяє ідентифікувати фактори її створення та руйнування і забезпечити надання інформації про них для прийняття управлінських рішень. У цьому випадку система стратегічного обліку розглядається в якості однієї із забезпечувальних підсистем системи вартісно орієнтованого управління підприємством.

Висновки та перспективи подальших розвідок

За результатами проведеного аналізу причин необхідності побудови системи стратегічного обліку на підприємствах їх можна згрупувати наступним чином (рис. 1).

Проведене узагальнення причин необхідності побудови системи стратегічного обліку дозволяє встановити, що в якості передумов його появи виступили як зовнішні фактори (загальноекономічні), так і внутрішні (безпосередньо облікові).

Зміни, що відбулись в економіці пострадянських країн, починаючи з 90-х років ХХ ст., призвели до трансформації підходів до побудови систем управління на підприємствах, порядку їх функціонування, що загалом сприяло формуванню нових вимог до облікового забезпечення їх діяльності. Особливо відчутним це стало в результаті виявів глобалізаційних процесів, інтенсифікації виробництва та зростання рівня конкурентної боротьби, що змінило правила ведення бізнесу, переорієнтувавши увагу менеджменту із внутрішнього на зовнішнє середовище підприємств. Нові умови ведення бізнесу і управління ними почали потребувати нових моделей інформаційного забезпечення, що й зумовило необхідність розробки стратегічно орієнтованих систем обліку.

Починаючи з моменту свого виникнення, бухгалтерський облік виконує сервісну функцію, забезпечуючи потреби менеджменту підприємства і власників та зовнішніх користувачів (інвесторів та позичальників) інформацією для прийняття відповідних управлінських рішень. Залежно від зміни запитів користувачів, появи нових потреб в обліковій інформації поступово відбувається трансформація облікової теорії і методології, яка через певний період, пройшовши випробування практикою, потрапляє до рук бухгалтерів у вигляді вказівок, інструкцій або стандартів ведення бухгалтерського обліку. Відповідно, користувачі як основний замовник облікового інформаційного продукту з початком ХХІ-го століття висунули до нього нові вимоги щодо його змістового наповнення і якості, зокрема: розширення

обсягів поданої у звітності інформації; використання нових методів обробки фактів господарського життя за новими необхідними аналітичними параметрами; внесення прогнозних показників; розкриття інформації про фактори створення і руйнування вартості підприємства. Поява вищенаведених різносторонніх користувацьких запитів виступила передумовою для трансформації чинної системи обліку і виокремлення у її складі функціонального напрямку – стратегічного обліку.

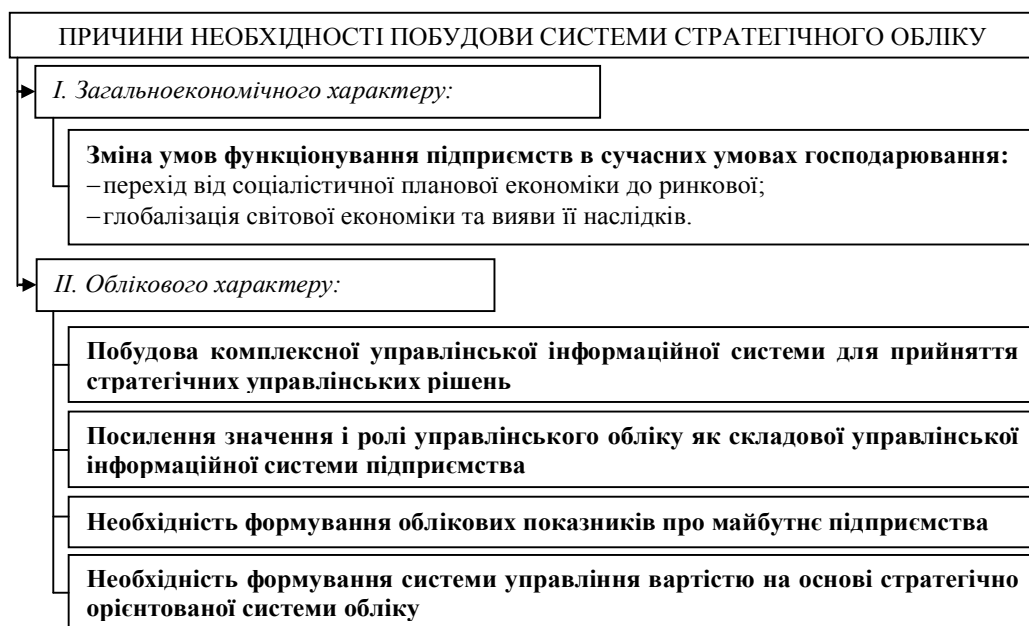

Рис. 1. Причини необхідності побудови системи стратегічного обліку на підприємстві

Список літератури

1. Богатая, И. Н. Стратегический учет собственности [Текст] / И. Н. Богатая. – Ростов н/Д. : “Феникс”, 2001. – 320 с.
2. Казора, О. Л. Стратегические аспекты управленческого учета в принятии перспективных управленческих решений [Текст] / О. Л. Казора, Е. В. Иванеева // Вестник ОрелГИЭТ. – 2010. – № 2 (12). – С. 106-111.
3. Камінська, Т. Г. Обліково-аналітичне забезпечення фінансового менеджменту в сільськогосподарських підприємствах [Текст] / Камінська Тетяна Григорівна : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к. е. н. за спец. 08. 06. 04 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит. – К., 2006. – 20 с.
4. Криштопа, І. І. Бухгалтерський облік в системі стратегічного управління підприємством [Текст] / І. І. Криштопа // Економічні науки. Серія «Економіка та менеджмент»: зб. наук. праць. Луцький національний технічний університет. Випуск 9 (34). Ч. 2. – Луцьк: ЛНТУ. – 2012. – С. 223-231.
5. Крохичева, Г. Е. Корпоративный сетевой учет и отчетность: концепция, методология и организация [Текст] / Крохичева Галина Егоровна. Дис. д-ра экон. наук : 08.00.12. – Ростов н/Д, 2004. – 379 с.
6. Лесняк, В. В. Инструментарий стратегического учета [Текст] / В. В. Лесняк // Актуальные вопросы современной экономической науки: Сборник докладов международной научной заочной конференции (Липецк, 20 февраля 2010 г.) в 2 Т., Т. 2 / Отв. ред. А. В. Горбенко. – Липецк: Издательский центр “Де-факто”, 2010. – С. 218-222.
7. Моссаковський, В. Б. Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні: монографія [Текст] / В. Б. Моссаковський. – К. : Інтерпрес ЛТД, 2009. – 326 с.
8. Мошковська, О. А. Концептуальні засади стратегічного управлінського обліку [Текст] / О. А. Мошковська // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 12 (138). – С. 151-159.
9. Савенков Д. Л. Система управленческого учета в стратегическом управлении [Текст] / Д. Л. Савенков // Управленческий учет. – 2008. – № 6. – С. 29-35.
10. Скорев, М. М. Стратегия развития предприятия в контексте динамики его собственности [Электронный ресурс] / М. М. Скорев, Т. О. Графова, А. Г. Селиванова // Инженерный вестник Дона. – 2012. – Номер 4 (часть 2). – Режим доступа: <http://www.ivdon.ru/magazine/archive/n4p2y2012/1353>
11. Сторожук, Т. М. Стратегічний облік в обліковій системі підприємств [Текст] / Т. М. Сторожук // Бухгалтерський облік, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : Всеукраїнська науково-практична конференція (м. Чернігів, 25-26 жовтня 2013 р.) : тези доповідей. – Чернігів : ЧДТУ, 2013. – С. 11-13.

-
12. Харламова, Е. Векторы развития бухгалтерского учета [Текст] / Е. Харламова // ВСЁ про МСФО. – 2014. – Выпуск 1. – С. 14-15.
  13. Хахонова, И. И. Система стратегического учета: формирование и развитие [Текст] / И. И. Хахонова, Н. Н. Хахонова // Фундаментальные исследования. Экономические науки. – 2013. – № 6 (часть 3). – С. 720-724.
  14. Шанк, Дж. Стратегическое управление затратами [Текст] / Пер. с англ. / Джон К. Шанк, Виджей Говиндараджан. – СПб. : ЗАО “Бизнес Микро”, 1999. – 288 с.

References

1. Bogataya, I. N. (2001). *Strategic accounting of ownership*. Rostov n / d. : Phoenix.
2. Cazona, O. L. & Ivaneeva, E. V. (2010). *Strategic aspects of management accounting in making managerial decisions perspective*. Herald Orel GIET, 2 (12), 106-111.
3. Kaminska T. G. (2006). *Accounting and analytical support financial management of agricultural enterprises*. Kyiv.
4. Kryshchopa, I. I. (2012). *Accounting System in strategic management*. Economics. Series "Economics and Management": Coll. sciences. works. Lutsk National Technical University, 9(34)/2, 223-231.
5. Krohicheva, G. E. (2004). *Corporate Network Accounting and Reporting: the concept, methodology and organization*. Rostov n / D.
6. Lesnyak, V. V. (2010). *Instrumentation strategic account*. Actual problems of modern economics: the Collection of the International Scientific Conference correspondence (Lipetsk, February 20, 2010). Lipetsk: Publishing Center "De Facto", 218-222.
7. Mossakovskyy, V. B. (2009). *State and prospects of development of accounting in Ukraine*. Kyiv : Interpres Ltd.
8. Moshkowska, O. A. (2012). *Conceptual Foundations of Strategic Management Accounting*. Actual problems of economy, 12(138), 151-159.
9. Savenkov, D. L. (2008). *system of management accounting in strategic management*. Managerial Accounting, 6, 29-35.
10. Skorev, M. M., Grafova, T. S., Selivanov, A. G. (2012). *Enterprise development strategy in the context of the dynamics of its property*. Engineering Gazette Don, 4(2). Retrieved April 15, 2014, from: <http://www.ivdon.ru/magazine/archive/n4p2y2012/1353>.
11. Storozhuk, T. N. (2013). *Strategic accounting in the accounting system of enterprises*. Accounting, Analysis and Audit: current status, problems and prospects: National Scientific Conference (m. Chernigov, 25 -26 October 2013). Zhitomir: ChSTU, 11-13.
12. Kharlamova, E. (2014). *Vectors of Accounting*. Everything about IFRS, 1, 14-15.
13. Khakhonova, I. I. & Khakhonova, N. N. (2013). *strategic accounting system: the formation and development*. Fundamental research. Economic sciences, 6 (3), 720-724.
14. Shank, J. & Govindarajan, V. (1999). *Strategic Cost Management*. St. Petersburg. CJSC : Business Micro.

Стаття надійшла до редакції 23.05.2014 р.